

ARNHEMSE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f 3 in de drie maanden.

DONDERDAG 7 JANUARI.

De prijs der Advertentie van een tot vijf regels, f 1.00, en voor elke regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen te betalen voor elke plaatsing.

Het Russische Journal de la Haye.

Het voor Nederlandsch geld in Belgisch-Franck geschreven Journal de la Haye betoont zich inder ijeriger, dan wanneer het er op aankomt de gewelddadigheden der Russische autokratie te verdedigen. Nauwelijks hebben de bewoners van het beschaafd constitutioneel Europa den tijd gehad, om aan hunne verontwaardiging over den moord van een lid der Europese staten-maatschappij, welke door Rusland beraamd en met Oostenrijk en Pruisen ten uitvoer gelegd is, lucht te geven, — of het blad der ministers tracht, door artikel op artikel, die daad van geweld te verdedigen. Maanden lang laat het somtijds voorbijgaan, zonder zich in de zaken des lands anders dan als berigtgever of vertaler te vertoonen; het ziet gewichtige vaderlandsche belangen, het spel gezet zonder zich hunner aan te trekken; vreemde dagbladen treden als kampvechters voor ons goed op; het blad onzer ministers, dat den lande jaarlijks een vierde ton gouds kost, laat hun de zaak over; het geldt hier slechts Nederland en daarover bekommert het zich niet; — alleen, wanneer het Rusland geldt, is het ijverig; dagelijks schenkt het dan zijne lezers volle stroomen zijner wijsheid.

Wij begripen, dat het bij beloningen met ridelen en verkwistende en metschatten spelende Rusland op het, in zijne oogen rijkdommen gansch niet minachtend, behoudend Nederland eene hooge mate van bekoring moet uitoefenen. De laisterdier schatten en sterren schittert het wellicht zelfs in zijne droomen voor de oogen en spoort misschien tot ijver aan, om het een en ander uit dien hoorn des overvloeds magtig te worden. In Nederland is men zoo gelukkig niet: schatten kan dit niet verspillen; het stelsel der volharding, zware producten gemaakte bestraffingen en monsterstraffingen hebben dit water te heletten; bidden en gebeden er bij te doen. De grootheid van Luxemburg zal den koning der Nederlanden leeni, en met welke men vooral allerlei soort van muntenaars pleegt te beloonen. Daardoor moet dus ook de ijver voor de behouding der Nederlandische belangen geringe zijn.

Er is echter nog een andere grond, welke het Russische Journal de la Haye in de haren oogen voor het Russisch. Benden beliden deelde politieke gevoelens. De Nederlanden heeft wel in schijn eene constitutioneel, maar, gebrekkig als deze is, in hare toestand, en nog gebrekkiger, en is in hare toestand, laat zij aan de willekeurige handelingen of daad van geweld van vreemde despoten te doen verdedigen. En mocht het geschied-

bewondering voor den grooten meer Asia-tischen dan Europeischen despoot door-drongen, zouden sommigen bij ons zijn voorbeeld — als het ook maar in de verte — kunnen volgen. Alleen dan zouden zij zich geheel gebrekkig achten, wanneer men de Indische autokratie, die vrucht van het Asiatische despotismus, ook op Europa geheel mogt kunnen overplanten. Hoe jammer, dat dit niet gelukken zal!

Overal elders heeft men begrepen, dat, wanneer geen algemeen Europeisch belang, maar het bijzonder belang van ééne of twee mogendheden regtens een lid uit de Europese staten-maatschappij kan uitdelgen, het met de veiligheid en rust der kleine staten gedaan is. Zeer juist gevoelde Saksen, dat hier het huis des buurmans brandde en aan het zijne gevaar bedreigde. Maar zelfs in grootere landen, welke voor zich zelve zulk eenen moord niet te vreezen kunnen hebben, heeft men begrepen, dat op die wijs de Europese maatschappij aan het wankelen moest geraken; luid en eenstemmig heeft in Frankrijk en Engeland de publieke opinie tegen de daad van geweld, welke Krakau uit de rij der staten deed verdwijnen, geprotesteerd. Ministeriëlen en oppositie waren daarin eenstemmig.

Verstandige ministers zouden begrijpen, dat een stelsel, waarin het bestaan der kleine staten van den wensch of het belang van enkele groote ahang, voor ons in de eerste plaats gevaarlijk is, welke tot de zeer kleine behoren en daarenboven het ongeluk hebben van meer dan eens de begeerlijkheid van magtiger dan wij te hebben gewekt. Zij zouden, daarenboven, in het oog houden, dat het eene zonderlinge anomalie is, dat het bestuur van eenen constitutionelen staat zoo onderdanig wezen zal voor eene nog half barbaarsche despotie of zoo groote overheeling tot deze hatoonen zal, dat het ter harer verdediging opzettelijk dagbladen bezoldigt. Men wekt daardoor het vermoeden, dat men met smart den goeden,ouden tijd herdenkt, waarin men zoo gelukkig was naar willekeur te kunnen heerschen en niet ongenegen wezen zou alle pogingen aan te wenden, dien zoo veel mogelijk terug te voeren. Men vervreemd door deze handelwijze zijne naburen, die ons kwaad kunnen doen, ten einde zich verre vrienden, die ons in nood niet helpen kunnen, te verwerpen. Wanneer men het niet zoo ver gebracht had, dat Europa van ons weinig of geene notitie meer nam, men zou elders vreemd opzien hebben, te bemerken, dat onze ministers van het geld der dade, dagbladen belostigen, ten einde daarvan de willekeurige handelingen of daad van geweld van vreemde despoten te doen verdedigen. En mocht het geschied-

den, ten einde het verlies van België aan de onbekwaamheid der toenmalige regering te wijten, maar aan een onrecht jegens ons gepleegd, — het ware eene even kinderachtige en onverdiende als ondoelmatige wraak; want onrecht bij anderen toe te laten, dewijl het ook ons geschiedde, zal het gebeurde niet herstellen. Het wordt, daarenboven, eindelijk zaak, dat men zich naar het bestaande leere richten en niet naar de wenschen van vroegere tijden; dat men zich niet aan twee zijden vastklampe, maar openlijk partij kieze. Wil men de constitutie tot eene waarheid maken, men sluite zich aan andere constitutionele staten aan, maar aanbidde geene autokraten; en men verwerpe alle banden met despoten, welke eenmaal klusters zouden kunnen worden, van welker knelling alleen onze dood ons zou kunnen verlossen. Wil men, daarentegen, tot autokratie geraken, — men kome er openlijk voor uit en beproeve wat men kan.

Buitenlandsche berichten.

DUITSCHLAND.

Hamburg, 28 dec. In de zitting van heden der „Patriottische Gesellschaft” is het voorstel gedaan tot het afdruk tot stand brengen eener doortlopende tentoonstelling van alle voortbrengsten van kunst en nijverheid, en tevens van alle soorten van werktuigen, welke aan de nijverheid dienstbaar zijn. Volgens het gedane voorstel zouden alle fabriekanten zich verbinden, hante-ingerondene fabriekaten, gedurende drie maanden, ter tentoonstelling te laten, om dezelve daarna, bij wijze van loting en auctie, te verkoopen. Voor Hamburg, hetwelk op het gebied der nijverheid zoo weinig te huis is, zou zoodanige instelling van onberekenbaar nat zijn, door harselgging en den vrijen invoer in de stad, zou zulk eene instigting voor de gansche wereld openstaan. Het voorstel werd, ten einde nader onderzoek te worden verwezen naar eene commissie, bestaande uit kooplieden en werktuigkundigen, welke spoedig haar advies te dezer zake zal uitbrengen.

ZWITSERLAND.

Basel, 30 dec. De, door het criminele gerecht te Lugern vastgestelde, losprijs voor den, sedert anderhalf jaar, gevangenen adynkaat Schuyder is reeds door inzamelingen in Baselland en Solothurn bijeengebragt. Dezelve bedraagt f 2000.

BEIJEREN.

Munchen, 3d dec. Hij, die slechts eenen oppervlakkigen blik werpt op ons maatschappelijk leven, zou kunnen gelooven, dat aliter gemedereerd door de menigte vermakenheden van den dag, schouwburgen, concerten, enz. zoo zeer bezig worden gehouden, dat alle bemoeijing met de ernstige vraag naar ontwikkeling voor 's hands afwezig wate. Dit is, echter, het geval niet. De jongste landdag welke in zijne gevolgen eene zoo voortvarendententent is, dat de meer diep gantde blik de alle statuten eene geprikkelde beweging ontwaart. De beide partijen, in welke het Beijersche volk zich gedurende den landdag geplijst heeft, schieden zich reeds met deze gestrengheid en zelf-bewustzijn af. Terwijl de geestrijke partij in hare nauwe aansluiting een groote kracht bezit, en, volgens een verdoordacht plan, door geschikte en veel verhoede organen hante en verre tracht werkzaam te zijn; wat de zongemaande-oppositie-partij altijd meer grond. Zij wordt moediger in harer openlijk optreden, vrijer in hare taal en sterker in hare verwachtingen. Maar hare diepste manzonijske krachten staan nog te veel op zich-zelf en van elkander geschieden; het ontbreekt haar aan eenen band, aan gemeenlijk ge-

ken en aan een de krachten vereenigen middelpunt. Want, of het den beiden vorstelyken woordvoerders in de toekomst mogelijk blijven zal, zich aan het hoofd van het vrijzinnige deel des Beijerschen volks staande te houden, en of hetzelfde gezind zij, zich voortdurend onder hunne vanden te scharen, — is nog zeer te betwijfelen. In de Kamer der rijksraden zullen beide partijen nieuwe krachten voor den volgende landdag putten. De graven *Reisach* en *Giëck* zijn beiden als karaktervolle mannen hoog aanschreven. Aan welke zijde ieder hunner plaats zal nemen, is niet twijfelachtig; alleen de kracht en trouw hunner goede overtuiging, met welke zij voor de zaak strijden in de Kamer, gelijk mede de parlementaire geschiktheid, welke zij in den strijd zullen ontwikkelen, houdt de verwachtingen gespannen dergenen, die op hen hopen.

ENGELAND.

Londen, 2 jan. De koningin, prins *Albert* en de prinsen der familie *Cambridge* hebben gisteren de uitdeeling der koninklijke aalmoezen aan de armen van Windsor bijgewoond. Zeven honderd in het park vergaderde armen ontvingen vleesch, brood, plum-pudding en steenkolen. Prins *Albert* en de andere prinsen der koninklijke familie proefden van de plum-pudding, die zij voortreffelijk vonden. Op aanraden van den kapellaan der koningin werd er deze keer geen alle uitgedeeld; der armen van Windsor moeten dus hun ossenvleesch en plum-pudding met water in plaats van met bier bevochtigen.

FRANKRIJK.

Parijs, 3 jan. Men merkt op, dat de hertog van *Nemours* sedert eenigen tijd alle raadsvergaderingen van het kabinet, die in de Tuileriën gehouden worden, bijwoont.

— Men meldt, dat onder de zogenaamde gematigde opposanten zich begijnselen van tweedragt beginnen te openbaren. De heer *Thiers*, zal, zegt men, het Spaansche huwelijk bestrijden, en de ministers verantwoordelijk stellen voor het verbreken van de goede verstandhouding met Engeland. De heer *Dufaure* en de zijnen, daarentegen, zullen het goedkeuren, dat men zich van den band van Engeland heeft ontslagen.

— De brieven uit Madrid van den 26sten gewagen al weder van geruchten, nopens aanstaande wijzigingen van het bewind. Ditmaal, echter, zouden de heeren *Mon* en *Isturitz* beiden in functie blijven.

— Onlangs is uit Rome gemeld, dat er een vergelijk was getroffen tusschen den pausselijken Stoel en het bewind van Spanje, betreffende de kerkelijke aangelegenheden van laatstgenoemd rijk. De laatste tijdingen uit Spanje hebben dit bericht nog niet bevestigd, ofschoon het daar te lande als waarschijnlijk werd beschouwd, dat er eerlang eene overeenkomst, waarbij deze gewichtige belangen werden geregeld, zoude getroffen worden. Thans, echter, wordt gemeld, dat deze aangelegenheid op nieuw moeilijkheid heeft gebaad, en dat de paus op eene krachtadige wijze te dien aanzien in het midden is getreden ter handhaving der kerkelijke regten.

BELGIË.

Brussel, 3 jan. De heer *Th. Juste* is zijne afzetting verschuldigd aan de wijze, waarop hij de aanleiding tot en de bewerking van den opstand van *van der Noot* en de zijnen, in 1790, in haren aard en gevolgen heeft afgeschilderd; en deze daad van den minister *de Theux* wordt door velen zeer ongunstig beoordeeld.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 5 jan. Men verneemt, dat de minister van financiën vrijdom van port heeft toegekend aan de officiële correspondentie, tusschen de provinciale commissiën van onderwijs met elkander onderling, mits onder kruisband, gecontrasigneerd hetzij door den president, hetzij door den secretaris.

's Gravenhage, 5 jan. Uit de met den landpost ontvangen Oostindische berigten, loopende tot ultimo oktober jl., ontleenen wij het volgende:

Uit het voorloopig onderzoek der op Java ontdekte steenkolen is gebleken, dat zij moeten gehouden worden voor eene middelsoort tusschen de steen- en bruinkolen, in hoedanigheid meer de eerste dan de laatste nadereude. (N. S.-C.)

— De droogmakerij der Nootdorpsche plassen heeft twee offers geeischt. In den nacht van jl. zaterdag op zondag is, ten gevolge van het springen van eenen der ketels van den beneden-stoomwatermolen, een gedeelte van het ketel-gebouw vernield. Twee machinisten, de drijver *H. van den Bergh* en de hulpstoker *D. van Lingen*, hebben daarbij het leven verloren. Een jongen, de 12-jarige zoon van zekeren *van Gentoort*, die op eenen anderen ketel, tijdens het ongeval, te slapen lag, is levend, doch zwaar gewond, uit het puin opgedolven. Men wil, dat de vrouw van eerstgemelden, 's morgens ten vijf ure eene uitbarsting gehoord hebbende, zich naar de plaats gespoed heeft en het lijk van haren man en dat van den stoker op eenigen afstand van de machine heeft gevonden. De heer officier van justitie bij de arrondissements-regtbank alhier en de president der commissie van beheer dezer droogmaking, hebben zich, bij het vernemen van dit onheil, dadelijk naar de plaats des ongevals begeven.

's Hertogenbosch, 4 jan. Vier agenten van politie dezer stad hebben heden nacht, onder het beleid en de onmiddellijke medewerking van den ijverigen commissaris van politie, den heer *A. G. van Oorschot*, eene belangrijke arrestatie gedaan, die, om

de beruchte personen, welke men is meester geworden, door ieder ingezet en, op hoogen prijs wordt gesteld.

Reeds den vorigen nacht waren er pogingen tot braak gedaan aan de zoutziederij van den heer *H. T. J. van der Ven*, op het Hinthamerende alhier, toen heden nacht, terwijl de commissaris van politie voornoemd met vier agenten in dezelve zich verscholen bevonden, die braak werd hervat, en de dieven, nadat zij binnengekomen waren en tusschen de lessenaars op het kantoor, waarin zich gewoonlijk de kas bevindt, het breekljzer reeds hadden gezet, en het hout- en slotwerk deden kraken, op een gegeven teken van den heer *van Oorschot*, door hem en twee agenten aangevallen, en bevolen werden zich gevangen te geven. Zij, ten getale van twee binnengekomen, trachtten te ontvlugten, doch stootten op de twee andere agenten, die hun den aftogt afsneden. Zij wierpen zich echter als wanhopigen op dezen en nu begon er eene hevige worsteling, waarbij een agent van politie ligt aan de hand gewond werd, welke echter spoedig, door de toegesneide hulp van den commissaris van politie, ten voordeele der justitie eindigde met de gevangenneming der personen van *van Dooydonck* en *van der Horst*; de anderen, die vermoedelijk buiten de wachthielden, hebben zich uit de voeten gemaakt.

Rotterdam, 4 jan. De rederijkerskamer alhier gaf gisteren avond, in haar lokaal *Concordia*, eene openbare voorstelling, door de opvoering van *Marco Bozaris*, Griekenlands bevrijder; de voorstelling zelf was kunstrijk en gaf veel genoegen en de leden der kamer verdienen allen lof voor de onvermoeide pogingen, die zij hebben in het werk gesteld, om dit drama volgens de regelen der kunst op te voeren; vooral echter muntten de costumes uit, die hiertoe expresselijk geheel nieuw en met alle juistheid door den heer *M.* waren vervaardigd.

Utrecht, 4 jan. Den 2den dezer overleed alhier in nog jeugdigen leeftijd, na eene kortstondige ziekte, de heer *Wenckebach*, vroeger hoogleeraar aan de koninklijke academie te Breda, nu sedert nog geen twee jaren hoogleeraar aan de Utrechtsche academie; een man van buitengewone kunde, en ijver voor de wetenschappen.

Groningen, 4 jan. Op den 1sten januari 1847 overleed te Sappemeer, in den ouderdom 107 jaren. *Carl Steinmetz*, voorheen hovenier van beroep, weduenaar van *Tijze Remmerts*, den 5den oktober 1740 geboren te Walbern, in Hessen, geene kinderen nalatende. De overledene had tot aan zijnen dood zijne volle verstandelijke vermogens, kon zelfs nog zonder bril lezen en liep tot kort voor zijnen dood nog dagelijks door de gemeente. Gedurende den zeventienjarigen oorlog diende hij onder de garde van den keurvorst van Hessen.

Arnhem, 6 jan. Wij deelen hieronder een breedvoeriger verslag mede van de vonnissen der 's Gravenhaagsche regtbank in de zaak van den heer *A. van Bevervoorde*, dan waartoe wij gisteren de gelegenheid hadden.

Die arrondissement-regtbank heeft oergisteren alereerst vonnis geveld in de zaak, betreffende een artikel, voorkomende in het weekblad de *Burger* no. 9, in verband met eenige zinsneden in nummer 10, en waarin zou zijn gepleegd laster tegen den inspecteur-generaal der registratie, den heer *Hollius*. De regtbank heeft in die zaak:

1o. den officier wél ontvankelijk verklaard in zijne ingestelde actie zonder klagte van de beledigde partij; onder anderen uit overweging, dat een inspecteur-generaal, aangesteld zijnde door het openbaar gezag en met magt bekleed, is een openbaar ambteenaar der uitvoerende magt, zoodat hier de nitzondering geldt van artikel 22 van het Wethoek van Straffordering, volgens welke de hoon of laster *ambtshalve* door het openbaar ministerie kan worden vervolgd;

2o. wat de zaak ten principale aangaat, heeft de regtbank, — na geoordeeld te hebben, dat bij de beoordeeling van deze zaak buiten aanmerking moeten blijven alle feiten of omstandigheden, die niet in dit geding, maar van elders mochten zijn gebleken, — overwogen, dat de daadzaken, zoo als die in de geïncrimineerde artikelen voorkomen, niet bepaaldelijk zijn gearticuleerd of gepreciseerd, zoodaanic, dat dezelve voor ieder den schijn van waarheid met zich droegen; dat de tijd, binnen welken de gebeurtenissen zouden hebben plaats gehad, waarop de schrijver doelt, evenmin duidelijk is aangewezen, vormits hij spreekt van eene niet naleving der organieke wet van 1 augustus 1828, terwijl ter terechtzitting tevens is overgelegd het bewijs, dat er sedert eene andere benoeming tot inspecteur-generaal heeft plaats gehad; zoodat ook, volgens het geïncrimineerd artikel, twijfel omtrent den persoon bestaat, evenzeer als daarbij volstrekt niet bepaald is aangeduid, dat de benoeming tot bewaarder der hypotheeken, over welke het artikel handelt, door den voornoemden inspecteur-generaal is uitgelokt of door slinksche middelen verkregen; dat derhalve het aan den beklagde ten laste gelegde niet volledig is bewezen. Op uigenoeg deze gronden heeft de regtbank hem niet schuldig verklaard en hem mitsdien *vrijgesproken*.

De tweede uitspraak betrof de ingestelde actie van den heer *Box*, directeur van het *Journal de la Haye* wegens een artikel, voorkomende in den *Asmodée*, nummer 51, aanvangende met de woorden, »*et vous M. Box*» en eindigende met: »*O triomphe du scandale et de l'immoralité*».

De regtbank heeft, na eerst de aangevoerde gronden

den van verdediging des beklagden te hebben vermeld, onder anderen overwogen: wat de gemaakte aanmerkingen op de vertaling van het stuk aangaat, dat de vertaling, door den beklagde gegeven, even authentiek kan worden beschouwd als de bij den regter overgelegde; dat de regter dat stuk mag onderzoeken, en, bij verschil, er de gunstigste uitlegging voor den beklagde aan geven mag; dat dan ook hier alleen de vraag is, wat aan den heer *Box* is ten laste gelegd en buiten beoordeeling blijven moeten de zijdelingsche aanvallen tegen de regering;

dat bij de lezing van het geïncrimineerd artikel in allen gevalle blijkt, dat men het doel had, den heer *Box* op eene minachtende wijze voor te stellen, zoodat in deze de *animus injuriandi* wel aanwezig is, gelijk er ook werkelijk belediging gepleegd is; dat hier de distinctie, door den beklagde gemaakt, tusschen den redacteur van een blad als *zoodanig*, en zijnen bijzondere persoon, niet kan opgaan, en, in allen geval, nimmer ten gevolge kan hebben, om eenen met name genoemden schrijver van eenig blad in zijne eer en goeden naam straffeloos te krenken;

dat, evenwel, een eerste vereischte van laster is, dat de ten laste gelegde feiten bepaaldelijk gearticuleerd zijn, zóó dat voor ieder de bedoeling duidelijk is; — dat ovenwel niet kan gezegd worden, dat hier zoodanige bepaalde daden aan den heer *Box* zijn ten laste gelegd, maar het artikel zich bepaalt tot declamatiën, die voor allerlei opvatting geschikt zijn, maar eene houende en beledigende strekking aan den dag leggen; dat dit blijkt uit de te-last-legging zelf, waaruit volgt, dat de heer *Box* iets zou hebben gedaan, wat geen regtschapen mensch doen zou, en waarin die heer wordt voorgesteld als behebt met laaghartigheid, onbeschaamdheid, enz;

dat dit een en ander daarstelt hoon en belediging door woorden, strafbaar volgens art. 375 van den *C. P.* De regtbank heeft dien ten gevolge den beklagde *vrijgesproken* van de aanklagt van laster, en hem, ter zake van hoon en de eer beledigende woorden, in eene boete van *f*50 veroordeeld.

— Men leest in den *Noord-Brabander*: »De heer markies *de Thouars* heeft ons op den 1sten jannari den volgende brief gezonden, welke ons, tot ons leedwezen, door afwezigheid, eerst den volgende dag is in handen gekomen:

Gepasseerden zondag, den 27sten december, ben ik alhier GEBOEID op eene kartusschen 4 marechaussées van het dorp *Hres*, bijna half dood, binnengebragt.

Als men zóó met mij voort blijft trausporteren, kan ik *ongevonnist* reeds maanden lang gevangenisstraf in de bitterste ellende en ziekelijke toestand hebben doorgebragt, aler ik te *Zierikzee* arriveer, alwaar men mij wil ondervragen over een niets bevestigd, voorgewend drukpers-delikt, dat, NB!! reeds VERJAARD is! . . .

Broeder *Kaleidoskoop* van den 19den jl., meldt abusief, dat ik *nalatig* was geweest te compareren, ondanks herhaalde citatiën.

Dit is onjuist: de burgemeester van den *Hardenberg* heeft officieel eminente reden opgegeven, dat hij overtuigd was van de *onmogelijkheid*, en daarom dringend verzocht, ik door den naastbijgelegen regter mogt worden ondervraagd.

Hij voegde er hij: daar ditzelfde plaats had gehad, door den regter-commissaris te 's Hage, men zulks ook, nu er nog gewijger redenen waren opgegeven, met grond van den *Zierikzeeschen* regter verwachtte. Doch deze begreep het anders! Wat zal het lot zijn, bijaldien ik zóó, zonder geld, bij dieven en boeven weder in een hok, weken lang word gesmeten! Ware ik gezond, — ik zou mij voegen kunnen; maar nu . . . ziek zijnde!! ik kan van aandoening niet meer schrijven!

de Thouars. De markies meldt ons verder, dat hij den volgende dag (2 januari) weder van hier zou vertrekken. Wij kunnen hier met genoegen bijvoegen, dat, blijkens eenen brief uit 's Hertogenbosch, de heer *de Thouars* aldaar eene gewenschte verandering ondervonden heeft, en hem voor zijne wankelende gezondheid een geschikt verblijf toegestaan is.

— In het jongste no. van het tijdschrift: *Boekhaal der geleerde wereld*, enz. komt een bericht voor van het bestuur van het Nederlandsche zendeling-genootschap, waarop wij de algemeene aandacht meenen te moeten vestigen. Daarin wordt gezegd, dat bestuurders, gedurende de laatste jaren, mochten opmerken, dat meer dan vroeger Nederlandsche jongelingen zich opgewekt gevoelen om voor den naam des Heeren uit te gaan tot de heidenen; zij kunnen echter nog geenszins van overvloed gewagen en moet het getal der zich aanbiddenden, die *geschikt* zijn om tot die bestemming te worden opgeleid, nog steeds gering noemen. Zij zijn er verre af, dat zij gebrek aan belangstelling in de heilige zaak, die hen vereenigt, als oorzaak daarvan zouden beschouwen; zij houden zich veel eer overtuigd, dat er onder ons ook vele christelijke jongelingen gevonden worden, die het deelnemend oog, op de heiden wereld vestigende, gaarne de hun geschonkene gaven en krachten aan de gewichtige en moeilijke taak des zedelings willen wijden. En zoo zij van die gezindheid nog te weinig blijken ontvaagen, — zij meenen het daaraan te moeten toeschrijven, dat het velen aan de noodige kennis en aanwijzing, hoe tot de vervulling hunner wenschen te komen, ontbreekt; dat zij niet weten, hoe zich bij het genootschap aan te melden en welke vereischten zijn, die tot de aanneming gevorderd worden. Deze overweging heeft bestuurders tot he

besluit gebragt, om daaraan, zooveel mogelijk, te moeten te komen door de vastgestelde bepalingen, die op de aanueming van kweekelingen bij het genootschap betrekking hebben ter meer algemeene kennis te brengen. Deze bepalingen, die in de *Boekzaal* zijn opgenomen, hebben betrekking 1o. op den zin des gemoeds, op het beginsel en de beradenheid der keuze; 2o. op den aanleg en het karakter, en 3o. op uitwendige betrekkingen en omstandigheden. Tot deze laatste behooren, dat zij, die door het genootschap wenschen te worden uitgezonden, vrij moeten zijn van hinderlijke lichaamsgebreken, eene vaste gezondheid genieten, bij hunne aanbieding den leeftijd tusschen 16 en 23 jaren hebben, tot leden der gemeente zijn aangenomen en niet door stand, beroep, verbindtenissen of maatschappelijke pligten belemmerd worden, zich onverdeeld aan de zaak des Heeren te wijden. Ten aanzien van deze vereischten, verlangt het genootschap, dat degenen, die zich aanbieden, door overgelegde getuigenissen van bevoegde personen, zoo mogelijk van bestuurders of medewerkende leden des genootschaps, behoorlijk doen blijken. Die aanbieding geschiedt voor den eersten april van elk jaar aan het bestuur van het Nederlandsche zendelinggenootschap te Rotterdam, aan het adres van den directeur van het zendelingshuis, den eerwaarden heer *H. Hiepink*. De aspiranten, wier getuigenissen voldoende zijn, worden tot het onderzoek toegelaten, dat eenmaal in het jaar, in de maand mei, voor eene commissie uit het bestuur plaats heeft. Uit degenen, die zich het gunstig onderscheiden, doet de commissie voordragt ter vervulling der openstaande plaatsen in het zendelingshuis. De aldus door de commissie voorgedragenen worden tot een *proefjaar* in het zendelingshuis opgenomen, en eerst na dat *proefjaar*, neemt het genootschap hen als kweekelingen aan, wanneer hun aanleg en karakter zich gedurende hetzelfde gunstig hebben ontwikkeld. »Door deze bepalingen ter algemeene kennis te brengen,» aldus besluit het berigt, »wenschen bestuurders veler aandacht er op te vestigen, vooral van hen, in wier hart het eerste en onmisbare vereischte — opregte liefde tot den Heer — gevonden wordt, en die met hen willen medewerken aan de bereiking van het doel des genootschaps, om den naam van den eenigen Waarachtige door de prediking van den gekruisigde en verheerlijkten Christus aan onwetenden bekend te maken. De zoodanigen nodigen zij uit en wijzen hen op de vereischten, die zij in de zich aanbiedenden verlangen, opdat zij vooraf zich zelven ernstig beproeven, of zij met den lust ook de geschiktheid tot deze heilige roeping bezitten.»

Ingezonden stukken.

De graanwet en de Groningsche monopolisten.

Was het der *Groningsche Courant* ernst, toen zij, in haar nummer van 25 december 1846, de adressanten tegen de graanwet uittoodigde, zekere vertoogen der Groningsche voorstanders van het monopolie, *indien mogelijk*, te wederleggen? en dacht zij werkelijk, dat zulks ons zeer moeijelijk zoude vallen? Deze vraag reeks onwillekeurig bij ons op, toen wij de bedoelde stukken, ons door de redactie der *Arnhemse Courant* medegedeeld, hadden gelezen, en wij ontwaarden dat hetgeen men ons als eene onwidersprekelijke verdediging der graanwet wil opdisschen, reeds twee jaren datum heeft, en, uit dien hoofde, gegrond is op stellingen en zich beroept op daadzaken, die sedert dat tijdstip proefondervindelijk gelogenstraft zijn geworden.

Zelden hebben wij het monopolie met zoo kinderlijke onnoozelheid zijn eigen vonnis zien strijken. Men zou bijna gelooven, dat onze Groningsche landgenooten, door de bescherming in slaap gewiegd, vreemd zijn gebleven aan de gebeurtenissen niet slechts van Europa, maar ook van hun eigen vaderland. Hoe laat het zich anders verklaren, dat zij op dit tijdstip de graanwet trachten te verdedigen door breedvoerig te betoogen, 1o. dat Engeland, noch Frankrijk, noch België immer hunne graanwetten zullen vaarwel zeggen; 2o. dat de graanwet geene oorzaak kan zijn van bovenmatige stijging van den broodprijs en dat (NB.) *in het belang* van den arme, de bescherming onmisbaar is; 3o. dat de handel door de graanwet niet kan worden belemmerd en veeleer daaruit voordeel moet trekken.

Hoe! de ons belendende staten zullen nimmer hunne graanwetten vaarwel zeggen — en sedert eitolijke maanden hebben die wetten in Engeland opgehouden te bestaan, en reeds worden in Frankrijk en in België dezelfde middelen aangegrepen, die in Engeland de ware beginselen deden zegelieren! Hoe! de bescherming van den landbouw strekt den arme tot voordeel, — en nooddrift en hongersnood bevolken het land met bedelaars. Hoe! de handel kan de graanwet niet schaden, — en toen de aardappel mislukte waren onze voorraadschuren ledig en weigerde de handel ons zijne diensten!

Men zegge niet, dat de vertoogen der Groningsche landbouwers slechts in zoo verre behooren in aanmerking te worden genomen als zij op den tegenwoordigen staat van zaken toepasselijk zijn. Voor eerst, toch, wordt zoodanig voorbehoud door het algemeene der uitdaging geenszins geregvaardigd; ten andere, wanneer men uit die vertoogen de argumenten zoude ligten, welke de ondervinding als onhoud-

baar heeft leeren kennen, blijft er zoo weinig over, dat wij verklaren niet te begrijpen, hoe de voorstanders der graanwet *daarmede* hunne zaak verdedigd laat staan voldongen zouden achten. De wezenlijke bezwaren, toch, welke tegen die wet worden ingebragt vindt men nauwelijks aangeroord, terwijl in het oneindige wordt geschermd tegen punten van ondergeschikt belang, waaraan door de bestrijders der bescherming weinig of geene waarde wordt gehecht.

Wat ons betreft, wij kunnen in die zogenaamde verdediging der graanwet niets anders zien dan eene doorgaande *petitio principii*. De bescherming van den landbouw is nuttig en noodzakelijk. De wet van 29 december 1835 beschermt den landbouw; dus moet die wet onveranderd worden behouden: — ziet daar, in substantie, den inhoud dier zoo hoog opgevoelde, onwederlegbare memoriën. Maar wij, wij ontkennen, dat die bescherming noodzakelijk zij; wij ontkennen, dat zij nuttig zij; wij ontkennen, dat zij geoorloofd zij, en wij meenen zulks op goede gronden te hebben aangevoerd. Met welk recht — wij vragen het — verwijzen ons de Groningsche protectionisten naar stukken, die, op eene valschen, bedriegelijken, reeds lang vernietigden grondslag gebouwd, noch gezonde redenering, noch juiste slotsommen kunnen bevatten?

Doch wij willen bewijzen leveren. Waarom moet de landbouw worden beschermd? Omdat — zeggen de Groningers — hij de eerste en voornaamste tak van volksbestaan is, en, zonder bescherming, kwijnen en vervallen zoude. — Maar waarom behoeft zij bescherming? waarom kunt gij niet met den vreemdeling dingen, die toch, boven u, met transport-kosten bezwaard is? Omdat de lasten hier hooger zijn dan elders; en de noodzakelijke prijs dien ten gevolge wordt opgedreven. — Maar op wie drukken de lasten hier te lande? Alleen op de grondeigenaren en landbouwers? Immers neen: het stelsel van *quesnay* is, tot dus verre, hier niet toegepast; en wanneer er van drukkende lasten wordt gesproken, verheffen zich uit alle standen en klassen stemmen, die weldra tot een ontzettend, alles verdoovend koor aangroeijen. Indien dus wij, als verbruikers, als kooplieden, als fabriekanten, als nering doenden en ambachtlieden, onze, eveneens zeer zware lasten hebben te dragen, — met welk recht, Heeren Groningers, worden wij gedwongen ook nog daarenboven de *uwe* te torschen? Dat is immers het doel der bescherming? Gij erkent het zelf. Zonder die lasten — zegt gij — zou de concurrentie minder te vreezen zijn, en gij nagenoeg tot dezelfde prijzen als de vreemdeling uwe granen kunnen leveren. Maar nu is het anders gesteld. De belastingen verhoogden den noodzakelijken prijs en er bestaat gevaar, dat de vreemdeling u den pas afsnijde. Hierin — zegt gij — moet de bescherming voorzien. Gij wilt u dus op ons verhalen: gij wenscht *uwe* lasten op ons te schuiven; gij verlangt u vrij te waren en ons dubbel te bezwaren, en gij bereikt, dank zij de bescherming, ook werkelijk dat doel. Nu is het volk van Nederland wel gedwee en geduldig, maar toch niet in die mate, dat het zich op den duur zou laten welgevallen door u te worden verschalkt, *uwe* welvaart met *zijn*en achteruitgang, *uwen* rijkdom met *zijn*e ellende te betalen.

Maar — zegt gij — het volk van Nederland dat zijn wij. De landbouwers maken de overgrootste meerderheid der natie uit. — Ging dit argument op, zoo zouden wij u vragen, welk voordeel er voor u in kan gelegen zijn, u zelve, ten *uwen* behoeve te belasten. Maar, alvorens hierin toe te stemmen, moeten wij u verzoeken te bewijzen (waarvan gij met geen enkel woord rept) dat de *landbouwers* en niet de *grondeigenaars* door de graanwet worden bevoordeeld. Gij zelve, Ondertekenaren der memorie, wat zegt gij? Wat zijn uwe comitenten? Immers naar uwe eigene bekentenis, eigen bruikers, *landbouwers*, die zelf de gronden bebouwen, welke zij bezitten. Hebt gij nu belang als grondeigenaars genoegzaam weten af te zonderen van uw belang als landbouwers? Om u hieromtrent in te lichten, behoeft gij slechts het oog te werpen op andere provinciën, alwaar de gronden, in den regel, niet door de eigenaren maar door pachters worden bebouwd, en u af te vragen, wie zich daar ten voordeele der graanwet hebben verklaard, — zoo zult gij spoedig bemerken, dat ook gij slechts in hoedanigheid als grondeigenaren spreekt, en wij in u, ofschoon gij met blykbaren nadruk vermeldt *zelven de gronden te bebouwen* welke gij bezit, niets anders dan grondeigenaren kunnen zien. Nu vragen wij u: maken de grondeigenaren de natie uit? Vormen zij ook slechts de meerderheid der natie? Verlangen alle grondeigenaren ten koste hunner medeburgers te worden beschermd? Tracht u eens omtrent deze punten in te lichten en durft dan uwe stoute bewering te herhalen, dat gij uit naam van het volk spreekt; dat gij-zelfen het volk zijt; dat gij de meerderheid der natie uitmaakt! Past dan liever op u-zelfen toe, hetgeen gij zegt van zeker handels-orgaan, wien redoueringen voor u geene bewijskracht bezitten, als blykbaar voortvloeiende uit »te ver gedreven egoïsme en haatzuchtig eigenbelang.»

Al wat gij zegt omtrent den voor- of achteruitgang van den handel, over de al dan niet gegrondheid der klagen van branders en brouwers, enz. graan wij met stilzwijgen voorbij. Op dat terrein willen wij u niet volgen. Wij spreken niet uit naam van den handel of van het fabriekwezen. Wij spreken als verbruikers; in het belang der massa, van het geheel; dus ook in uw belang. Handel, landbouw,

zijnerheid beschouwen wij slechts als middelen tot welvaart, niet als de verwezenlijking der welvaart zelve. Wij vragen niet: wat is voordelig voor den handel? wat vordert de landbouw? — maar: wat eischt het wel begrepen *algemeen* belang? en wij kennen slechts bijzondere belangen, waar zij strooken met het waarachtig voordeel van allen. Dit zal u duidelijk maken, waarom wij niet met u kunnen betreuren, dat, bij eene eventuele opheffing der graanwet, Nederlandsche paarden, of althans paarden van Nederlandsche korpsen, met *vreemde* haver zouden gevoerd worden. Wij rangschikken ons gaarne onder de bewonderaars en voorstanders van dit edele diersoort, en, ofschoon geen lid van de *Sociëteit tot verbetering van het paardenras*, zouden wij toch wel iets willen doen om den alom erkenden, echt Nederlandschen zin onzer paarden te bevredigen en hen in staat te stellen de Groningsche haver-verbouwers voortdurend met hunne kalandisie te begunstigen. Maar hoe groot, hoe overwegend het paarden- en het daaraan zoo nauw verbonden haver-verbouwers-belang ook zij, wij kunnen maar niet vergeten, dat de haver, door onze strijdrossen verbruikt, uit de kas van het departement van oorlog betaald wordt, welke kas met de peuningen van Nederlandsche schatplichtigen gevuld wordt. Wij meenen daaruit te moeten afleiden, dat, hoe goedkooper de haver, hoe voordeliger voor den ingezetene; en wanneer het mogt blijken, dat de *vreemde* haver, beter dan de inlandsche, deze voorwaarde vervult, — zouden wij ons verplicht achten onzen paarden voortaan het onschuldig genoeg te onthouden, van bij voorkeur Nederlandsche, liever Groningsche haver te eten (1)

Er is nog een punt, dat wij kortelijk zullen behandelen; uw betoog, namelijk, van den vooruitgang des landbouws ten gevolge der graanwet. Gij beroept u, 1o. op een uittreksel uit het verslag van uwe gedeputeerde staten en op een door H. E. G. A. bij den koning ingediend adres; 2o. op de menigvuldige geregeldige verkooping van landhoeven in 1823 en 1824, waaraan de verleende bescherming, naar gij beweert, paal en perk gesteld heeft. — Wij moeten in gemoede bekennen, dat de gezegden van uwe gedeputeerde staten in ons oog even veel of even weinig waarde bezitten als de uwe, naardien die heeren, bij meer dan eene gelegenheid, getoond hebben, evenzeer als gij, met den geest van monopolie te zijn doortrokken; alsmede, even als gij, hunne benevelde blikken nimmer buiten de enge grenzen van uwe provincie te hebben geworpen. — Uw tweede bewijsgrond — de menigvuldige geregeldige verkooping van landhoeven in 1823 en 1824 — bewijst, onzes inziens, wel den nood der grondeigenaren op dat tijdstip. — geenszins, echter, het verval van den landbouw. Gij moogt deze zeer verschillende belangen verwarren, omdat gij ze beide in uw persoon vernigd acht, — eene juiste beoordeeling van het vraagstuk gedooft zoodanige verwarring niet.

Het is eene onbetwistbare waarheid, dat elk eigenaar, die zijnen eigendom tegen eenen te hoogen prijs gekocht of verkregen heeft, schade lijdt, wanneer zijne berekening komt te falen. Aan deze schade is niet slechts de grondeigenaar, maar ook de effectenhouder, de koopman, de fabrikant, ja ieder mensch blootgesteld. Onze effectenhouders hebben onlangs hunne renten van 5 op 4 pCt. zien terugbrengen, en die vóór dien tijd effecten gekocht heeft, rekenende op eene standvastige rente van 5 pCt., heeft zich-zelfen aanmerkelijk benadeeld. Wat in andere landen aan spoorweg-actiën verloren wordt, is wereldkundig. De houders van Spaansche, Grieksche en Amerikaansche fondsen zijn sedert jaren van alle rente van hun kapitaal verstoken. Dit alles is hoogst betreurenswaardig, maar is daarom de natie verplicht, die schade te vergoeden? Wanneer een koopman slechte zaken gemaakt heeft en zijne goederen zullen verkocht worden; heeft hij dan recht te vorderen, dat zijn verlies uit 's lands kas goedge maakt en alzoo over de ingezetenen verdeeld worde?

Een landeigenaar, die slechte zaken maakt, staat hiermede volkomen gelijk. Heeft hij te duur ge-

(1) De zinsnede der memorie, waarin die paarden-haverkwesie wordt behandeld is zoo naïf-beschermings gezind, zoo echt monopolisch, — dat wij onzen lezers het genoeg niet kunnen onthouden, haar in haar geheel alhier aan te treffen. Zij luidt woordelijk aldus: »Wanneer geen verzending van haver naar Engeland plaats heeft, zijn de »prijzen van dat artikel in Oost-Vriesland meestal merklijk »lager dan hier; de scheepvracht van daar naar de hoofd- »plaatsen der evengenomde provinciën (Zuid-Holland, »Utrecht en Noord-Brabant) is per last zeker niet meer dan »2 hooger dan van Groningen en f 3 meer dan van Leeu- »warden derwaarts; hier komt bij f 5 beschermend regt per »last; wanneer alzoo de haver in Oost-Vriesland slechts »f 9 per last lager in prijs is dan te Groningen of Leeuwarden, »zoo zullen de paarden der onderscheidene Nederlandsche »korpsen met vreemde haver gevoerd worden, en de voor- »deelen daarvan voor den Nederlandschen graanhandel en »landbouw verloren zijn. — Wij behoeven zeker niets meer »te zeggen, om een ieder te overtuigen, die belang in de »welvaart der Nederlandsche natie stelt (!) en vooral zij, »op wie de dure verplichting rust, om voor haar welzijn te »waken, dat omtrent de haver, de buitenlandsche concurren- »tie wel degelijk te vreezen is, en het waarlijk eene »onregtvaardigheid zoude zijn (!), dat, terwijl door de be- »hoeften van het departement van oorlog het budget van »den staat zoo zeer verhoogd wordt, de daarvoor dikmaals »met moeite opgebragte belastingen, ook van den landbou- »wer en graanhandelaar, zouden strekken om buitenland- »sche haver te betalen.»

